

Hur kan man lära studenter att undvika plagiering?

Christophe Premat

Hur kan man lära studenter att undvika plagiering?

Christophe Premat

Romanska och klassiska institutionen, Stockholms universitet

christophe.premat@su.se

Abstract: I Sverige finns det många rekommendationer för att motarbeta fusk och plagiat, alla kursplaner och kursbeskrivningar på universitetet innehåller en text som förklarar konsekvenserna för fusk och plagiat. Förståelsen för det tekniska systemet är också viktigt för att garantera en akademisk kvalitet. Stockholms universitet arbetade med Turn-it-in och har påbörjat ett samarbete med Urkund. Problemet är att det är för sent när man konstaterar ett plagiatsfall. Tittar man närmare på studentinläringen, märker man att det finns olika steg i hur man hämtar in kunskap. Studenterna brukar lära sig vissa grundfakta innan de reflekterar över dem. Projektet analyserar hur studenter använder vissa nätkällor och kan vara i närheten av plagiering om de inte diskuterar dessa "snabba" källor (Wikipedia).

Nyckelord: plagiering, Wikipedia, inlärningsstrategier, referenshantering, källkritik, källor, fusk, diskussion

Rapporter om undervisning och lärande i högre utbildning 2019:2

ISSN 2003-1688

© Christophe Premat

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Introduktion

Flera rapporter från disciplinnämnder i Sveriges universitet och högskolor påpekade att antalet plagiatfall hade ökat kraftigt under de senaste åren. På Stockholms universitet anmäldes 137 fall mellan januari och september 2018¹, vilket motsvarar en allmän ökning av 40% mellan 2015 och 2017 i de svenska lärosäten². Man ska vara noggrann när man tolkar siffrorna eftersom det är kanske lättare att plagiera idag men det är också lättare att upptäcka plagieringsfall med hjälp av mjukvaror såsom Urkund (Carroll, Zetterling, 2009: 82). Ordet ”plagiering” finns inte i högskoleförordningen där nämns ”otillåtna hjälpmedel” (SFS 1993: 100): ”10 kap. Disciplinära åtgärder 1§ Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som 1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas”³. Stockholms universitet har också i sitt regelverk inkluderat specifika kommentarer om fusk och plagiat för studenter: ”vid skriftliga uppgifter, inklusive tentamina, ska du följa instruktioner för textens utformning och för hur källor ska användas. Skriftliga uppgifter ska vara självständigt formulerade. Om plagiat eller otillåtet samarbete upptäcks blir din uppgift underkänd och du kan bli avstängd under viss tid från studier vid Stockholms universitet”⁴. Stockholms universitet har skapat en praktisk handbok för förstaårsstudenter där man hittar information om fusk och plagiat⁵. Dessutom finns det en handbok som hjälper lärare att motverka plagiat⁶. Varje år anordnar Urkund företaget en konferens om hur man kan definiera anpassade och effektiva strategier mot plagiering⁷.

Det är lättare att kunna upptäcka plagieringsfall särskilt när man med hjälp av avancerade system som Urkund kan kartlägga liknande källor. Urkund kan vara intressant för formativa bedömningar där läraren kan ge förslag och rekommendationer till studenten så att hen kompletterar den givande informationen eller undviker helt enkelt lämna in plagiering. Det krävs i så fall att läraren måste kunna tolka informationen som är tillgänglig med Urkund för att bedöma studenters prestation (Chankova, 2017). Det finns möjligheter att hitta information om alla hittade källor för att kunna förstå hur en student byggde sin uppsats. Samtidigt är det ofta för sent för läraren att agera om hen märker ett

¹ <https://www.dn.se/nyheter/sverige/studentkaren-stressen-kan-vara-en-orsak-till-okande-fusk/> (hämtad den 27 februari 2019).

² <https://www.expressen.se/nyheter/larmet-stor-okning-av-fuskande-studenter/> (hämtad den 27 februari 2019).

³ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/hogskoleforordning-1993100_sfs-1993-100 (hämtad den 27 februari 2019).

⁴ <https://www.su.se/svefler/utbildning/studieinformation/2.9150/2.9251/fusk-plagiat-och-otill%C3%A5tet-samarbete-1.29023> (hämtad den 27 februari 2019).

⁵ http://www.su.se/polopoly_fs/1.4836.1282573767!menu/standard/file/Handbokfornyastudenter.pdf (hämtad den 27 februari 2019).

⁶ ”Att motverka plagiering: en handbok för lärare vid Stockholms universitet”, https://issuu.com/stockholmsuniversitet/docs/att_motverka_plagiering_111216/3?e=7263136/5801184 (hämtad den 27 februari 2019).

⁷ PEEP talks, 24 augusti 2018, <https://www.orkund.com/sv/sign-up-to-orkund-pepp-talks-2018/> (hämtad den 27 februari 2019).

plagieringsfall. Studenter kan lätt använda *patchwriting strategies* där de klistrar in olika fragmentariska texter som de har hittat på nätet (Pecorari, 2015). Under flera terminer har Romanska och klassiska institutionen på Stockholms universitet haft några skriftliga inlämningar för studenter som läser andra terminen i franska (Franska II). Jag har märkt att många studenter kunde sammanfatta vissa nätkällor utan att ha koll på tidigare studier. De fokuserade mer på språket och använde ofta olika Wikipedia källor utan att citera dem på korrekt sätt. För mig var det en signal att vi inte hade tillräckligt med information om källor i en tidigare fas (första termin – Franska I).

Syfte

Mitt projekt handlar om att hjälpa studenter att bli medvetna om vad plagiering betyder. Med andra ord har jag använt diskussion kring plagiering som ett pedagogiskt tillfälle för att hjälpa dem att förbättra det akademiska skrivandet. Min hypotes var att många förstaårsstudenter inte var medvetna om vad plagiering innebar (Premat, 2018). De kan lätt hämnas i plagiat om de inte tar hänsyn till referenshantering på ett korrekt sätt. Dessutom finns vissa plattformar som Nationalencyklopedi eller Wikipedia som producerar många fakta och sidor som de använder med en hög grad av osäkerhet. Det är därför diskussioner kring plagiat måste vara ett forum för att diskutera citeringsstrategier som är det första steget i det akademiska skrivandet. Förstaårsstudenter är inte medvetna om vad vetenskaplighet betyder och läraren kan hjälpa dem att hitta referenser, välja de lämpligaste och relatera dem till varandra. Det här arbetet är ännu viktigare för studenter som läser ett nytt språk och som fokuserar framför allt på språkinläring utan att ta hänsyn till den akademiska diskursen. När läraren diskuterar om plagiering med studenter bör hen inte fokusera på akribi och formalia men på strategier för att hitta bra referenser. Det innebär en variation av sökmotorer och språk samt en blandning av digitala källor och tryckta böcker och tidskrifter.

Om en dålig referenshantering kan orsaka plagiat, det kan vara bra för läraren att minimera risken och kontrollera tillgången till snabba fakta som studenter kan hitta på vissa plattformar som Wikipedia. Med andra ord kan det vara ett utmärkt tillfälle att träna kritiskt tänkande (Davies, 2013) med en diskussion om källor. För att kunna genomföra en konstruktiv diskussion kan det vara lämpligt att förstå studenters perspektiv. Jag vill analysera deras reaktion gentemot Wikipedia källor för att förstå deras inlärningsstrategier och deras sätt att leta efter basfakta.

Teoretiska utgångspunkter

Jag bestämde mig för att agera ett steg före innan studenterna lämnar någon form av uppsats. Det första

steget handlar om att kunna söka relevanta källor, jämföra deras innehåll och kommentera dem i ett anpassat sammanhang. Jag fokuserade på en återkommande nätkälla som är Wikipedia som har blivit en stor plattform där man har snabb tillgång till information. Wikipedia skapades år 2001 och främjar ett ”fritt och öppet innehåll” (Wikipedia, <https://sv.wikipedia.org/wiki/Wikipedia>, 2 december 2018). Det finns en idealistisk vision av hur Wikipedia fungerar som om det kollaborativa arbetet skulle förbättra kunskapsförmedling *per se* (Lund, 2017).

Jag hade pratat med personer som jobbade för Wikimedia Sverige och som vill gärna att Akademien ska få annan uppfattning om hur Wikipedia fungerar. I oktober 2019 innehöll Wikipedia ungefär tre miljoner sidor på svenska. I Wikipedia finns det ett speciellt rollspel mellan anonyma skribenter och granskare som har kontroll på hur informationen skrivs (Mounier, Dacos, 2011: 52). Det finns en stor skillnad mellan Wikipedia och tryckta källor eftersom innehållet kan ändras hela tiden. På det här sättet kan man säga att encyklopedin skrivs på ett kollaborativt sätt (Andrew, 2009) med en gemenskap av anonyma skribenter (Hoeres, 2015: 18) som respekterar Wikipedias principer. Däremot kan det vara problematiskt för en student att citera en anonym källa (Tkacz, 2015).

Metod

Sedan började jag att designa mina kurser med fokus på källkritik dvs. konkreta tips om hur man bör söka och använda källor. Alla kursbeskrivningar innehöll information om hur man skulle kunna hitta information och citera källor. Jag valde en delkurs i franska I, ”Kultur och samhället i Frankrike” för att påbörja experimentet. Studenter som läser franska I har en nivå som motsvarar minst steg 3 på gymnasiet (dvs. A2 i den gemensamma europeiska ramen för främmande språk) och läser 30 hp under en termin.

I kursbeskrivningen kunde man hitta flera Wikipedia källor som studenter behövde läsa för att lära sig viktiga fakta för kursen. Det stod följande: ”det är viktigt att du gör övningarna regelbundet för att kunna utveckla dina kunskaper om det franska samhället. Tänk att kursen krävs en kritisk ställning. Man behöver fakta för att kunna reflektera över dem. Läraren använder Wikipedia så att du kan värdera olika typ av källor”⁸. Efter varje seminarium öppnade jag en diskussion på franska om Wikipedias innehåll med studenter och bad dem att börja citera alla källor som de använde. Jag hade granskat i förväg innehållet av dessa sidor. Tabellen 1 visar materialet som jag använde för att studera deras attityd om Wikipedia.

Tabell 1: Materialsamling för att beskriva studenters perspektiv i franska

⁸ Kursbeskrivning, delkurs ”Kultur och samhälle i Frankrike”, Franska I, VT 2018, Romanska och klassiska institutionen.

Procedur	Antal studenter	Period
Inspelade intervjuer	4	VT 18
Enkät	27	VT 18
Enkät	31	HT 18

Källor: egen sammanfattning

Jag använde samma enkät under VT 18 och HT 18 med två olika studentgrupper. Enkäten innehöll en fråga efter en examination där de skulle kommentera på svenska eller på engelska Wikipediakällor som de fick använda i delkursen ”Kultur och samhälle i Frankrike”. Frågan var följande: ”Under kursen har du läst flera Wikipedia källor (*laïcité, Cinquième République, Cinéma...*). Kan du beskriva hur du har läst dem? Skulle du kunna citera en Wikipedia källa? Varför? Det är viktigt att du motiverar dina svar”. De inspelade intervjuerna (10 minuter per student) hjälpte mig att kontrollera och nyansera resultaten som enkäten gav.

Resultat

Studenters perspektiv

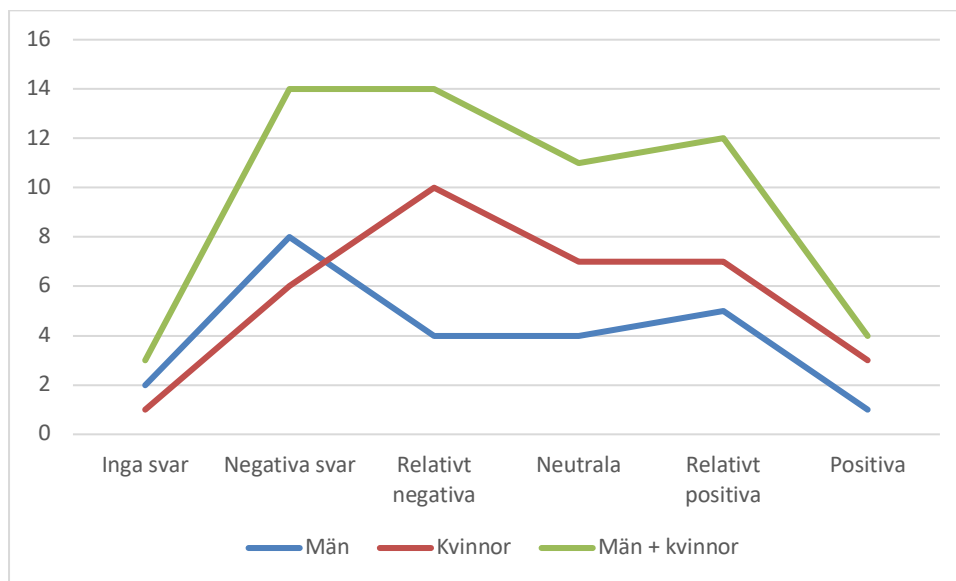
24 män och 34 kvinnor deltog i enkäten under VT och HT 18, 3 personer gav inga svar. Jag delade deras svar i fem kategorier: inga svar, negativa svar, relativt negativa svar, neutrala svar, relativt positiva svar, positiva svar. För att kunna kategorisera deras svar, identifierade jag nyckelord och markörer (adverb) som kunde skilja alla svar. Till exempel hade en student svarat till frågan på följande sätt : ”Wikipedia artiklar är sekundärkällor. I ett seriöst sammanhang bör man därför inte citera eller referera till dem, utan istället gå till primärkällorna (vilka skall finnas angivna i varje Wikipedia artikel)”⁹. Här hittade jag ett adjektiv (”seriöst”) och en negativ formulering (”bör inte citera”) som hjälpte mig att kategorisera svaret som negativt. Annan typ av negativ mening hittades i följande svar: ”Jag kan inte använda Wikipedia som källa till en universitetsuppgift, eftersom inget egentligen garanterar att källan inte är felaktig, missvisande eller otillräcklig”¹⁰. Här upptäcker man tre starka termer (”felaktig”, ”missvisande”, ”otillräcklig”) som visar uppenbart en misstroende för Wikipedia källor. Den relativt negativa diskursen dyker upp när en student kan använda Wikipedia för att ha tillgång till fakta och andra källor men utan att rekommendera en citering. En neutral inställning tyder på en balans mellan den positiva aspekten om Wikipedia (bra källor) och den negativa aspekten (svårt att använda i en

⁹ Enkät, VT 18.

¹⁰ *Ibid.*

akademisk diskurs): ”Jag har läst dem översiktligt och fördjupat mig bara i de detaljer jag varit intresserad av. En wikipediakälla kan citeras och refereras till, även om man inte vet vem författaren är. En källhänvisning är bättre än ingen alls”¹¹. Studenten visar inte en särskild vilja att använda källan, hen kan tänka sig citera den om det inte finns andra källor. Grafiken 1 visar hur studenterna positionerar sig gentemot Wikipedia; grafiken reflekterar en gruppering av svar per kön.

Grafik 1: Studenters diskurs om Wikipedia källor beroende på kön

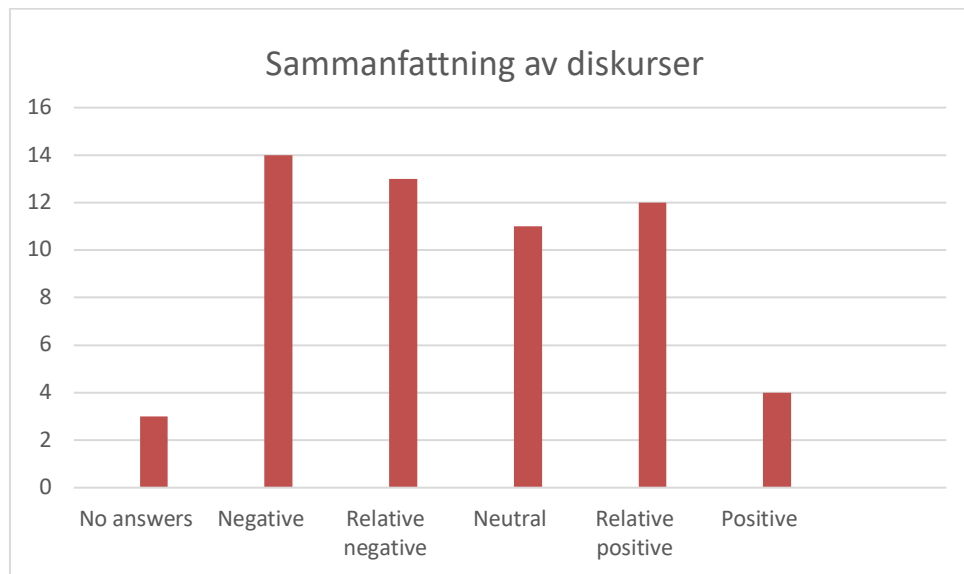

Källa: undersökningsresultat (VT 18 och HT 18)

Man märker en liten skillnad gällande negativa svar: män kan ha en mer negativ inställning medan kvinnor är lite mer nyanserade. Det finns väldigt få positiva svar som om studenter hade lärt sig en diskurs som utesluter Wikipedia som en acceptabel resurs för att hitta information. Grafiken 2 visar tydligt tendensen att ha mindre studenter som hittar positiva aspekter med Wikipedia. 27 studenter har en negativ inställning (nästan 47%) medan 16 studenter hade en positiv inställning (28%), det är en signifikant skillnad som kanske beror på en diskurs om källkritik som de flesta förstaårsstudenter har hört i grundskolan.

¹¹ *Ibid.*

Grafik 2: Studenters diskurs om Wikipedia-källor

Källa: undersökningsresultat (VT 18 och HT 18)

Det är därför det kan vara intressant att kommentera vissa uttryck för att se hur studenter bygger en diskurs om relevanta källor.

Analys av berättelser

De flesta svaren illustrerar en vägran att citera en Wikipedia källa som följande studenten skriver: « *I find Wikipedia very helpful and most of the time very accurate in their summaries. However, they always use secondary sources and it is hard to evaluate how much they are biased. Therefore I would never quote Wikipedia in an academic essay, but I would use it to find other sources* »¹². Studenten tycker att Wikipedia är en praktisk källa där man kan samla information om andra källor, men informationen blir svår att citera eftersom den är en sekundär källa som inte kan vara pålitlig. Den diskursen återkommer med olika varianter bland de negativa, relativt negativa och neutrala inställningarna. Där kunde jag se en paradox som kan ibland leda fram till plageringszonen. De flesta studenterna erkänner att de läser och går genom Wikipedia sidor men vägrar att lämna informationen om källan någonstans. ”Generellt kan man betrakta Wikipedia som en trovärdig källa, men med hänsyn då det alltid är bekräftad av en mer trovärdig källa. Wikipedia är inget uppslagsverk och jag kan inte använda det i en akademisk text när det handlar om ett fördjupa sig i ett ämne”¹³. Studenterna upprepar en diskurs där Wikipedia inte kan vara anpassad till en akademisk kontext. Det är som om Wikipedia artiklar inte var legitimerade som annan student visar i sin reflektion: ”Wikipedia är huvudsakligen en bra källa för information, men

¹² *Ibid.*

¹³ *Ibid.*

i och med att informationen inte alltid kommer från 'bekräftade' källor och experter så blir detaljer ofta osäkra. Exempelvis var texten på hela Frankrikes historia bra, det var ett okontroversiellt ämne (så 'trolls' vill inte skriva fel info för att orsaka förvirring) och om jag kommer ihåg rätt så referade den till många bra källor. Jag skulle däremot inte använda det för akademiska essäer då informationen oftast inte ses som legitimt¹⁴. Tre ord är viktiga i den berättelsen, "bekräftade", "experter", "legitimt" som kännetecknar den akademiska diskursen. Anna student nämner expertis som ett argument mot citeringen av Wikipedia: "när jag läser Wikipediakällor är jag mer skeptisk än när jag läser t. ex. Nationalencyklopedin. Oftast stämmer artikeln men man måste ändå ha i åtanke att den inte är skriven av experter"¹⁵. Wikipedia öppnar en tillgång till information men vissa artiklar kan vara mer kontroversiella och problematiska att använda. Studenterna utvecklar en diskurs om Wikipedia som är en illegitim källa för att stödja ett vetenskapligt resonemang. "Eftersom vem som helst kan ändra och korrigera Wikipedia utan att lämna motivering. Bättre att gå till grundkällan och göra en egen tolkning av informationen. Wikipedia bör endast användas som ett verktyg för mer information. Exempel: - artiklar skrivs om enligt åsikter – grundkällan har inte granskats"¹⁶. Den akademiska kursen byggs på en tydlig referenshantering där alla involverade författare ska citeras på ett korrekt sätt medan Wikipedia styr skrivprocessen på annat sätt med hjälp av anonyma skribenter och granskare. Anonymiteten är ett återkommande argument i studenters berättelser: "Vem som helst har rätt att lägga ut en artikel på Wikipedia och därför finns risken att innehållet som står där är felaktigt. Det är därför ingen trovärdig första handskälla, men ofta granskas artiklarna av Wikipedia själv så de går att använda för att få en kort överblick om ämnet"¹⁷. För majoriteten av studenter, anonymiteten rimmar inte med öppenhet för att man inte kan garantera innehållet. Enligt dem är författarens namn viktig för att kunna citera källan. Det är därför det finns en risk av plagiering om man vägrar att citera Wikipedia källor men ändå kopierar vissa meningar.

Svårigheten kan vara också att man är osäker om innehållet stannar kvar under en lång period. Wikipedia tillåter en kontinuerlig ändring av texter. En student som var positiv inställd kommenterade det på följande sätt: "använder man Wikipedia är det viktigt att uppge exakt vad artikeln heter och vilket datum den redigerades senast"¹⁸. Datumet och titeln är väldigt viktiga för att citera en Wikipedia källa.

Studenterna kunde resonera kring egna inlärningsstrategier. För de flesta handlar det om att använda Wikipedia för att få en överblick om ett fenomen eller för att skapa sig andra referenser. En student kommenterade sitt sätt att leta efter information med en Wikipedia källa: "Jag undviker att

¹⁴ *Ibid.*

¹⁵ *Ibid.*

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ *Ibid.* Det här problemet nämndes av studenter som intervjuades under VT 18.

använda Wikipedia när jag skriver egna arbeten, och om jag gör det så försöker jag att granska ursprungskällan för att uppskatta dess trovärdighet (längst ner på en Wikipediasida finns alla källor samlade). Wikipedia är en bra källa för att få en övergripande bild av ett ämne, men man ska aldrig lita blint på det man läser”¹⁹. Studenten använder referenser som hen hittar i slutet av Wikipedia artiklar. Tidigare hade jag träffat en person som ansvarade för Wikimedia i Sverige²⁰ och som visade hur Wikipedia hade utvecklat en effektiv referenshantering under de senaste åren för att motverka plagieringsmöjligheter. Wikimedia har uppmuntrat en modell som innebär en utvecklad referenshantering.

Andra studenter nämnde att de inte läser hela källan som de har tillgång till på Wikipedia: ”jag har scrollat igenom och klickat vidare på länkar som känns viktiga. Wikipedia som källa är bra men oerhört kompakt, så det kan vara svårt att ta till sig information på det här sättet. Historia tyckte jag var omöjligt att få grepp om på Wikipedia då det bara var miljoner årtal staplade på varandra och inte så mycket kontext eller analys”²¹. Några svar ifrågasatte Wikipedia som pedagogiskt verktyg. Flera studenter tyckte att designen av dessa sidor var mycket problematisk med många länkar och en svårighet att fokusera på rätt information. De nämnde att den globala utformningen av Wikipedia artiklar inte kunde vara anpassad för att stödja lärandet: ”Har ofta skummat texterna då de inte sällan varit väldigt långa och ganska 'hoppigt skrivna' (utan tydlig linje eller pedagogisk uppställning). Att citera en artikel från Wikipedia : det beror på hur de är skrivna och hur väl artikeln själv är källhänvisad. Sedan är problemet att den inte är statisk över tid vilket skulle kunna göra att den i stort sett behöver bifogas för att du skall veta att läsare får del av samma innehåll ”. Studenterna bruka scrolla eller titta snabbt på dessa sidor, vissa sidor liknar mer en aggregation av olika information, dvs. att länken mellan vissa delar inte är tydlig. Studenten visar att det kan finnas ett problem med synkronisering: hur kan man citera en källa som kan ändras hela tiden?

Slutsatser

Studien visar att alla studenter erkänner att de använder gärna Wikipedia oavsett inställning. De inspelade intervjuerna bekräftade att studenter har nästan en daglig kontakt till Wikipedia texter. Wikipedia påverkar kraftigt studenters undersökning av källor eftersom de använder Wikipedia som det första steget för att ha tillgång till mer information. Däremot var det väldigt få studenter som skulle våga citera en Wikipedia källa i en akademisk kontext. Det är därför det kan finnas en potentiell risk att utöka plagieringspraxis men den attityden. Med andra ord finns det möjlighet att träna källkritik med

¹⁹ *Ibid.*

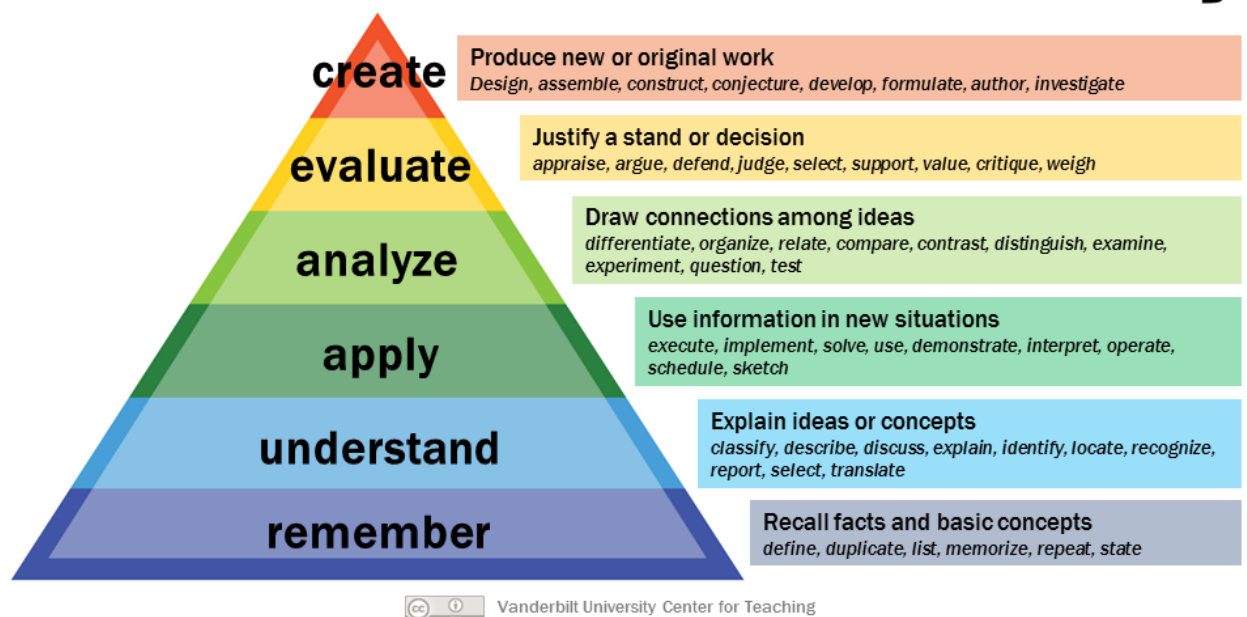
²⁰ Intervju med en person som ansvarar för utbildningssessioner med hjälp av Wikipedia (22 januari 2018). Personen önskade att anonymiseras.

²¹ *Ibid.* Studenten hänvisade sig till artiklarna om ”Frankrikes historia” och om den femte Republik som finns tillgängliga på https://fr.wikipedia.org/wiki/Histoire_de_France och på [https://fr.wikipedia.org/wiki/Cinqui%C3%A8me_R%C3%A9publique_\(France\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Cinqui%C3%A8me_R%C3%A9publique_(France)) (Hämtade den 20 februari 2019).

sådana plattformar. Läraren kan också planera sina undervisningar och ha kännedom till Wikipedia artiklar som finns i sitt ämne. Hen kan introducera en metadiskursiv övning där studenter reflekterar över källor och lärandeprocesser. Man kan vara noggrann och undvika tabuuttryck ("ni får inte använda Wikipedia källor på universitetet") för att kunna införa en snabb diskussion om hur man skulle kunna förbättra innehållet av vissa Wikipedia artiklar. På så sätt kan man inte säga i förväg att en källa inte är legitim, man måste kunna granska den. I kursbeskrivning kan läraren introducera ett sätt att leta efter information i annat språk med råd om hur man skapar en rätt referenshantering. Enligt mina resultat räcker det inte med skriftlig information, läraren skulle kunna inledda en pedagogisk diskussion med studenter om plagieringsfälla. Dessutom skulle det vara lättare att varna studenter för Wikipedia uppgifter eller muntliga föredrag som beror för mycket på Wikipedia information. Det blir ett tillfälle att kommentera lärandet och särskilt de kognitiva processerna som aktiveras när man lär sig ett nytt språk. Grafiken 3 visar i vilket stadium läraren skulle kunna förstärka studenters källkritiska kompetens.

Grafik 3: En utveckling av Blooms taxonomi

Bloom's Taxonomy

Källa: <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy/> (Armstrong, 2018, hämtad den 14 februari 2019).

I den reviderade versionen av Blooms taxonomi (Bloom, Krathwohl, 1956) ses relationen mellan de två första stegen (att komma ihåg och att förstå) (Anderson, Krathwohl, 2001). Det första steget motsvarar

faktakunskaper som man har i delkursen ”Kultur och samhälle i Frankrike” där elever lär sig att ”definiera, beskriva, nämna, välja, identifiera, lista, lokalisera, citera, recitera, upprepa, markera och ange” medan det andra steget innebär att kunna ”förklara, försvara, skilja, utveckla, generalisera, ge exempel, förutse, skriva om, sammanfatta och använda” (Krathwohl, 2002). Att motverka plagieringsrisk bland förstaårsstudenter innebär att hjälpa studenter att reflektera över processen mellan basfakta och förståelse. I en språkinlärnings kontext (Pecorari, 2015: 94) kan det handla om att kommentera varifrån källorna kommer. Jag bestämde mig för att skapa en kort film av 6 minuter som kan underlätta diskussioner om källor och plagieringsrisk.

Implementering

Om läraren känner att hen inte har så mycket tid att införa regelbundna diskussioner om plagiat och fusk kan hen behöva ett stöd från en digital resurs som hjälper henom att presentera relationen mellan plagiat och källor. Med hjälp av Centrum för universitetslärarutbildning och institutionen för data och systemvetenskap (Jonas Collin från Stockholms universitet) skapade jag en [video](#) som förklarar vad plagiering var och hur man kunde hitta relevanta källor²². Videon kan vara ett sätt att inledda en diskussion om inlärningsstrategier och om vad plagiat betyder. Jag har använt den under en allmän introduktionsutbildning för studenter som skulle läsa romanska språk. Romanska och klassiska institutionen har en månadsbulletin för intern information och jag presenterade videon med möjligheter att klistra in länken i alla kursbeskrivningar.

Institutionen brukar ha studiebesök från presumtiva studenter (gymnasister) som är intresserade av språk, litteratur och kultur. Jag har skickat i förvägvideon till deras lärare med en preliminär enkät (5 frågor – se bilaga 1) för att främja vikten av källkritik²³. Jag fick 79 svar från gymnasister som deltog samma tendens: de tittar ofta på Wikipedia men de är osäkra om de kan använda Wikipedia artiklar som riktiga källor.

Rekommendationer till lärare och studierektorer

-Våga inledda en diskussion om plagiering och om snabba källor. Det blir ett sätt att kommentera och ifrågasätta vanliga vanor.

-Säg till studenter att de måste citera alla källor som de har använt, inkl. snabba källor som de tittade för att ha tillgång till andra källor.

²² <https://www.youtube.com/watch?v=pCd0oAJIxyI> (Hämtad den 27 februari 2019).

²³ Studiebesök från Värmdö gymnasiet, 12 mars 2019, <https://www.su.se/romklass/om-oss/nyheter/gymnasister-fr%C3%A5n-v%C3%A4rmd%C3%B6-gymnasium-p%C3%A5-bes%C3%B6k-vid-universitetet-1.426316> (Hämtad den 27 februari 2019).

-I dina kursbeskrivningar kan du länka till videon för att konkretisera vad plagiat betyder och hur man kan undvika sådana situationer. Du kan dessutom relatera videon till materialet som [biblioteket](#) anordnar om källor/referenser och [språkverkstaden](#).

-Inför varje hemtentamen eller skriftlig inlämningsuppgift kan du påminna studenter om risken för plagiat.

-Det kan vara bra att kartlägga återkommande källor (vissa Wikipedia artiklar) för att uppmuntra studenter att variera sökmotorer

-Under vissa lärarmöten skulle man kunna ha en snabb diskussion om risken för plagiering i vissa uppsatser

Sammanfattning av interventioner

- 27 oktober 2017: presentation av projektet under institutionskonferensen (Romanska och klassiska institutionen)
- 8 februari 2018 (lärarkonferensen SU, "[How may we teach students to use Wikipedia in an efficient way?](#)")
- 5 mars 2018, inspelade seminarium (Uppsatsskrivandet i de romanska språken), <https://www.youtube.com/watch?v=6nJ2g02xJ14>
- 4 IKT träff (Urkund) under 2018 (IKT betyder Informations- och Kommunikations Teknologi), <https://www.su.se/ceul/utbildning/kurser/ikt-pedagogiskt-n%C3%A4tverk-1.358207>
- 17 april 2018, deltagande i Pedagoogees, ”Grupparbete”, https://www.youtube.com/watch?v=5xUPE_Vjzho&t=9s
- 14 maj 2018: presentation av plagieringsprocesser för naturgeografiska institutionen
- 24 augusti 2018: [PEEP talks](#) (Urkund)
- 29 augusti 2018: startmöte (Romanska och klassiska institutionen)
- 26 september 2018: workshop om plagiat (CeUL)
- 9-11 oktober 2018: [Västerås \(NU 2018\)](#)
- 25 oktober 2018: institutionskonferensen (rekommendationer) (Romanska och klassiska institutionen)
- 4 december 2018: [presentation av slutprojektet \(CeUL\)](#)
- Pedagoogees (deltagande), 14 december 2018, ”Kritiskt tänkande”, <https://www.youtube.com/watch?v=DIY-Smh7pk8>
- 21 januari 2019: diskussion om källor och plagiat under introduktionsdagar för nya studenter på Romanska och klassiska institutionen
- Intervju med [Universitetsnytt 1 2019](#) om anpassade strategier för att motverka plagiat.

Referenser

Andrew, L. (2009). *The Wikipedia revolution: how a bunch of nobodies created the world's greatest encyclopedia*. New York: Hyperio.

Anderson, L. W. and Krathwohl, D. R., et al (eds.). (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. Boston: Allyn & Bacon, MA (Pearson Education Group).

Armstrong, P. (2018). "Bloom's taxonomy", <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy/#bg> (Hämtad den 14 februari 2019).

Bloom, B. S., Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: the Classification of Educational Goals by a committee of college and university examiners. Handbook 1: Cognitive Domain*. New York: Longmans, Green.

Carroll, J., Zetterling, C.-M. (2009). *Guiding students away from plagiarism*. Stockholm: KTH Learning Lab and the authors.

Chankova, M. (July 2017). "Dealing with Students' Plagiarism Pre-Emptively Through Teaching Proper Information Exploitation", *International Journal for the Scholarship of Teaching*, vol. 11, n. 2: artikel 4: <https://doi.org/10.20429/ijst.2017.110204>

Davies, M. (2013). "Critical thinking and the disciplines reconsidered", *Higher Education Research & Development*, 32, 4: 529-544.

Hoeres, P. (2015). *Hierarchien in der Schwarmintelligenz. Geschichtsvermittlung auf Wikipedia*. In: Thomas Wozniak, Jürgen Nemitz, Uwe Rohwedder (Hrsg.): *Wikipedia und Geschichtswissenschaft*. De Gruyter/Oldenbourg: 15-32.

Jemielniak, D. (2014). *Common Knowledge? An Ethnography of Wikipedia*. Stanford: Stanford University Press.

Kalin, J. (2012). "Doing What Comes Naturally? Student Perceptions and Use of Collaborative Technologies". *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, vol. 6, n. 1: <https://doi.org/10.20429/ijst.2012.060110>

Krathwohl, D. R. (2002). "A Revision of Bloom's Taxonomy", *Theory into Practice*, vol. 41, #4.

Ohio State University, <https://www.depauw.edu/files/resources/krathwohl.pdf>

Larsson, J. A., Brandon, W. (2014). *Learning analytics: from Research to Practice*. New York: Springer.

Mounier, P., Dacos, M. (2011). "Édition électronique", *Communications*, 88 : 47-55.

O'Sullivan, D. (2009). *Wikipedia: a new community of practice?* Farnham: Ashgate.

Pecorari, D. (2015). "Plagiarism in second language writing: Is it time to close the case ?", *Journal of*

Second Language Writing, 30: 94-99.

Premat, C. (2018). "Les sources Wikipédia en milieu académique: étude des perceptions des étudiants", *Revue algérienne des lettres*, vol. 2, nr. 2: 73-83.

Stockholms Universitet (2011). *Att motverka plagiering – En handbok för lärare vid Stockholms universitet*.

Tkacz, N. (2015). *Wikipedia and the politics of openness*. Chicago: University of Chicago Press.

Bilaga 1 Frågor om ”källkritik innan universitetet”

- 1) Titta närmare på korta filmen <https://www.youtube.com/watch?v=pCd0oAJlxyI> Är du medveten av vad plagiat betyder?
- 2) Vilka källor använder du mest? Varför?
- 3) Tycker du att det är OK att citera en Wikipedia källa ? (Motivera ditt svar)
- 4) Enligt korta filmen som du såg, när började man definiera vad plagiat betydde?
- 5) Vad är det bästa sättet att motverka ”fake news”?

